

Profesjonsbevissthet og profesjonsetikk

Tobeinstrategien

- UDF mener det er umulig å skille profesjonsspørsmål fra arbeidsvilkår.
- Lønn og arbeidsvilkår kan påvirke kvaliteten på arbeidet og rekruttering til yrket
- Læreplaner og lovverk gir rammen for friheten i yrkesutøvelsen
- Læreplaner og lovverk er styringsdokumenter med en faglig og en politisk side – jmf fagfornyelsen!!

Utdanningsforbundet sin formålsparagraf

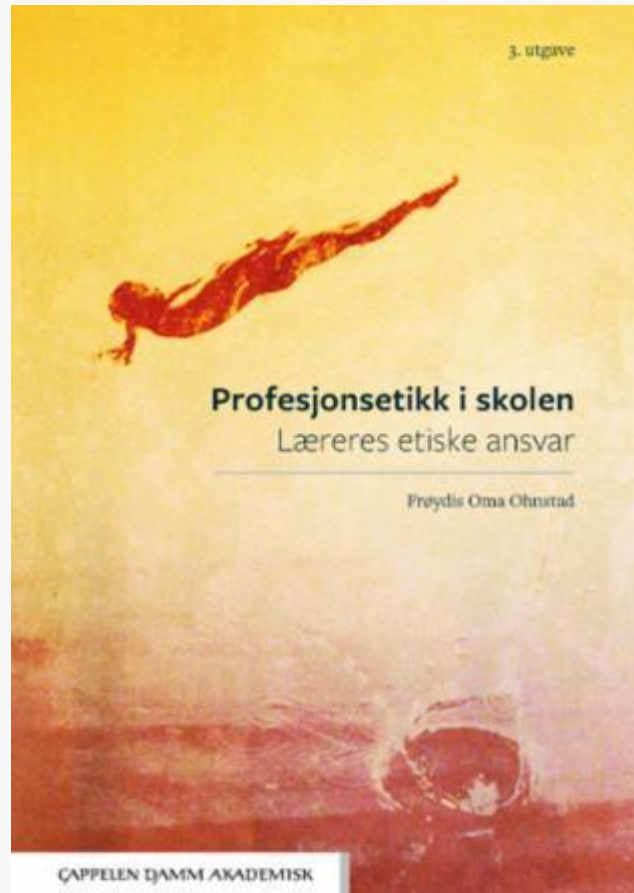
FORMÅL

Utdanningsforbundet er ei **partipolitisk uavhengig** fagforening for pedagogisk personale innenfor alle utdanningsnivå.

➤ Utdanningsforbundet skal ivareta interessene til medlemmene når det gjelder **lønns- og arbeidsvilkår**, og når det gjelder **profesjonsfaglige og utdanningspolitiske spørsmål**.

➤ Utdanningsforbundet skal arbeide for at barn, unge og voksne får eit **kvalitativt godt opplæringstilbud**, og for at utdanning skal ha en sentral rolle i samfunnet.

Profesjonsfoten

Profesjonsetiske plattform - 2012

Lærerprofesjonens etiske plattform

Vi er en profesjon av førskolelærere, lærere og ledere i barnehage og skole. Vårt samfunnsmandat er å fremme barnehagebarn og elevers læring, utvikling og dannelse. Våre verdier, holdninger og handlinger påvirker dem vi arbeider for og med. Plattformen er et felles grunnlag for å videreutvikle lærerprofesjonens etiske bevissthet. Alle førskolelærere, lærere og ledere har et ansvar for å handle i samsvar med plattformens verdier og prinsipper.

Lærerprofesjonens grunnleggende verdier

Menneskeverd og menneskerettigheter

Vårt arbeid bygger på verdier og prinsipper nedfelt i universelle menneskerettigheter, spesielt FNs konvensjon om barns rettigheter. Disse rettighetene skal fremmes og forsvares i barnehage og skole. Menneskeverdet uttrykkes gjennom, blant annet, i et behandlingsforhold som er grunnleggende.

Profesjonell integritet

Etikken berører og styrer faglig handlingsmønster og profesjonens integritet og angående for å skape gode vilkår for læring og dannelse. Vi må være bevisst på at profesjonens integritet er et viktig ansvar for å sikre at de faglige og pedagogiske valgene vi gjør, sammenfaller med de etiske prinsippene som gjelder.

Respekt og likeverd

Den enkelte person og personlige integritet forberes respekt. Det skal ikke forekomme noen form for undertrykkelse, diskriminering eller forskjellsbehandling. Alle barn og elever har rett til deltakelse. De skal ha rett til å treffe egne valg innenfor rammen av skoleens regler.

Personvern

Overholdelse av lovgivning og regelverk som gjelder personvern. Personopplysninger skal behandles på en måte som sikrer personvern og integritet, og utvalgte opplysninger skal behandles på en måte som sikrer personvern og integritet, og utvalgte opplysninger skal behandles på en måte som sikrer personvern og integritet.

Lærerprofesjonens etiske ansvar

I møte med barnehagebarn, elever og foreldre

Vi har ansvaret for å sikre en god behandling av barn og elever. Vi har ansvaret for å sikre en god behandling av barn og elever. Vi har ansvaret for å sikre en god behandling av barn og elever.

Førskolelærere, lærere og ledere

- fremme alle barns og elevers rettigheter og behov
- utøve et faglig ansvar og pedagogisk kompetanse
- se menneskeverd og barns rettigheter som utgangspunkt for all arbeid
- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid
- fremme barns og elevers rettigheter og behov
- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid
- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid
- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid

For arbeidsplassen

Vi har ansvaret for å sikre en god behandling av barn og elever. Vi har ansvaret for å sikre en god behandling av barn og elever. Vi har ansvaret for å sikre en god behandling av barn og elever.

Kollegiet

- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid
- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid
- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid
- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid
- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid
- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid
- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid
- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid

For barnehage og skole som samfunnsinstitusjoner

Vi har ansvaret for å sikre en god behandling av barn og elever. Vi har ansvaret for å sikre en god behandling av barn og elever. Vi har ansvaret for å sikre en god behandling av barn og elever.

Profesjonen

- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid
- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid
- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid
- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid
- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid
- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid
- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid
- se barns rettigheter og behov som utgangspunkt for all arbeid

Førskolelærere, lærere og ledere er forpliktet på denne plattformen og kan aldri unndra seg sitt profesjonelle ansvar.

Lærerprofesjonens etiske ansvar

Å finne gode løsninger, og om nødvendig **varsle**, når det oppdages **kritikkverdige forhold** på arbeidsplassen.

Fra plattformen:

Førskolelærere, lærere og ledere er forpliktet på denne plattformen og kan aldri unndra seg sitt profesjonelle ansvar.

«Å ha etisk dømmekraft **kan ikke reguleres i et lovverk**, det må **øves opp sammen med kolleger**.

Plattformen kan danne grunnlag for nye måter å tenke på og nye måter å forstå hva som ligger i blant annet begreper som verdighet og rettferdighet»

Betydningen av etisk refleksjon i lærerhverdagen

- Bevissthet **om vår påvirkning på andre**, og at din makt som lærer skal brukes **til barnets beste**
- Ledd i å være **profesjonell lærer** i skole og barnehage
  - kan identifisere etiske dilemmaer i arbeidet som lærer
  - vet hvilke verdier som konkurrerer
  - kan begrunne valg du gjør
- Etisk refleksjon er **en kontinuerlig prosess** som bør gjøres i lærerkollegiet

Hvordan gjør vi denne refleksjonen? Hvilke verktøy har vi?

- **Samfunnsmandatet:** læreplanen, rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver , **overordna del** og formålsparagrafen ...
- **Lovverk:** barnehageloven, barneloven, opplæringsloven, formålsparagrafer
- Barnekonvensjonen
- **Den profesjonsetiske plattformen**
- Etske teorier
- Egne erfaringer mm

Danningsoppdraget i Overordna del

Grunnopplæringa er en viktig del av en livslang dannelsingsprosess som har enkeltmenneskets frihet, selvstendighet, ansvarlighet og medmenneskelighet som mål.

Opplæringen skal gi elevene et godt grunnlag for å forstå seg selv, andre og verden, og for å gjøre gode valg i livet.

Opplæringen skal gi et godt utgangspunkt for deltakelse på alle områder innenfor utdanning, arbeidsliv og samfunnsliv.

Dette er verdier og prinsipper for norsk skole og forskrift til lov.

Professor Irgens

Å opptre profesjonelt.....

- « vil si og besitte både den **faglige** og den **etiske** kompetansen som faget krever, kunne regler og retningslinjer, men også ha **dømmekraft** og **relasjonell** kompetanse»
- Hva gjør vi som profesjon når vårt **profesjonelle skjønn** blir **utfordret mer og mer** på grunn av innblanding fra politikere, økonomer og andre?

Droding:

- Rektor sier at rektornettverket har bestemt at det skal skrives to halvårsvurderinger i alle fag på dine elever i 1-4 trinn?
- Hva sier dere?
- Kommunestyret har vedtatt å innføre en metode som skal brukes i alle barnehagene på alle barn: Et barn som bråker skal bli totalt ignorert, mens barnet ved siden av skal overøses med ros.
- Hva sier dere?

Lærerstreiken 2014 - fagforeningskamp eller profesjonskamp?

Lærerstreiken 2022- ren lønnskamp eller?

Lærerprofesjonen under press!?

- Mange aktører ønsker å definere kvalitet; **økt styring og kontroll utenfra – jmf testing, rapportering, kartlegginger**
Jmf Oslo kommune under Anniken Hauglie:» **Rammeplan** for barnehagen består av poesi og festtaler og **mangler konkrete** .
Derfor må vi ha nye konkrete **læringsmål i barnehagen** «
- Flere medlemmer opplever å bli **pålagt en praksis som strider i mot vårt etiske grunnlag og vårt brede samfunnsmandat**
- **Vi** må ta **definisjonsmakta** og være tydelig , samt og **verne om skjønnsutøvelsen og det profesjonelle handlingsrommet**(jmf fagfornyelsen!! og uttalelse fra Stortinget..)

Droding:

- Kommunestyret/bystyret har bestemt at det skal innføres **halvårige evalueringsskjemaer** med **70 kryssalternativer** på hver 1 klassing om forventet måloppnåelse.
- Hvordan reagerer dere på dette?

Zola prisen 2015

UTDANNINGS
FORBUNDET

Politikere etter tildeling av prisen:

«De aksepterer jo ikke demokratiet «

Simen Seeberg: Kommunalsjef: kunnskap , barn og unge

- **Læringstrykket** er ikke høyt nok, **utbytte** når ikke opp til skoleadm forventede nivå (2020)
- Barna i **Sandefjord** bør kun leses som et resultat av deres **prestasjoner**
- **Kommunestyret:**
- Lærernes **metodefrihet** må **innskrenkes** – lærerne har for stort handlingsrom
- Alle må ha **samme «verktøykasse»** bestemt av kommunestyret
- Kommentarer?

Politikerne overkjører faglige råd

Barnehageloven /opplæringsloven :

.....er til for lek og læring for ungene . Ikke for rådmanns og kommunens tellekanter .

Vår plikt:

« å se på hva som er det beste for barna, selv om du har fått beskjed om noe annet «

Retten til spesialundervisning.

Hvor langt strekker kontaktlærerrollen seg?

Krenking og kollegialitet.

Profesjonsetiske forpliktelser :

- La deg **utfordre** – og utfordre selv (strevsomt å utfordre en kultur , kan fort bli fanget ...!?)
- Delta på **arenaer** for den kollektive refleksjon . **Har vi slike arenaer ?** Hvis ikke må vi lage arenaer .
- Skap **kultur for kritikk og refleksjon**
- **Har vi en god samhandlingskultur ?**

Flere spørsmål :

- **Når og hvordan** undersøker vi **vår egen praksis** og inviterer til refleksjon over egen praksis ?
- **Når og hvordan** gjennomføres kollektiv støtte og **kollegaveiledning** ?
- **Når og hvordan** undersøker og vurderer vi våre resultater ? Og **hvilke** resultater?
- **Når og hvordan** kommuniserer vi vår omverden ?
- Er vi sjøl flink til å **sette dagsorden** eller er det andre som gjør det for oss .....?
- **Når og hvordan** diskuterer vi hva som ligger i **begrepet kvalitet** ? (jmf gjennomgang av et nytt **NKVS**)
- Hvordan bruke plattformen aktivt i argumentasjon knyttet til sin **profesjonsutøvelse** i ulike saker i møte med arbeidsgiver?

Summeoppgaver:

- Hvilke tanker sitter du igjen med etter denne økta?
- Hvordan jobber dere med profesjonsetikk på din arbeidsplass?
- Blir det satt av tid til de store diskusjonene?
- Har denne økta vært nyttig for deg med tanke på jobben videre på egen arbeidsplass ?

Noen sluttord ad samarbeid:

- Lærernes praksis **blir til i praksis!**
- Man trenger å være i **relasjoner, prosesser** for å endre seg.
- Gjennom samarbeid og praksis vokser det fram et tolkningsfellesskap. Dette **fellesskapet kan ikke styres på plass.**
- **Ledelsen må legge til rette for** prosesser, tid mm for å få til et godt tolkningsfellesskap. Dvs ledelse istedenfor styring! **Gode prosesser ad fagfornyelsen!?**
- Man kan hjelpe hverandre til **kloke beslutninger.**

Og husk:

**I skolen skal man trede varsomt, for her
bliver mennesker til !**

**Utdanning er ikke en transportetappe, men
en del av livsreisen!**

Utdanningsforbundet Nordland: Idehefte - profesjonsetikk

Foto: Mette Solbakk

LÆRERPROFESJONENS ETISKE RÅD

Lærerprofesjonens etiske råd ble opprettet i 2016 og skal støtte opp om etisk forsvarlig praksis i utdanningssektoren til beste for barn, unge og voksne.

Om rådet

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Rådets mandat

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Film

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

